

Under the auspices of
the Secretary General of
the Council of Europe,
Mr Thorbjørn Jagland

Europski ruralni manifest

Usvojen na Zaključnom dijelu 2. Europskog ruralnog parlamenta održanog 4.-6. studenoga 2015. u Schärdingu, Austrija na kojemu je sudjelovalo 240 delegata iz 40 europskih zemalja

1. Mi, predstavnici mnogih ljudi i organizacija iz ruralnih područja Europe, donosimo ovaj Europski ruralni manifest kao izraz težnji, predanosti i zahtjeva stanovnika ruralnih područja, nastavno na skupove održane u mnogim zemljama tijekom kampanje Europskog ruralnog parlamenta.

2. Raznolikost ruralnih područja. Iznimno cijenimo veliku raznolikost područja i stanovnika Europe, koja počiva na raznolikoj geomorfologiji, klimi i biološkoj raznolikosti zemlje i mora, kao i dugoj povijesti ljudskih aktivnosti diljem kontinenta. Takvu raznolikost, izraženu kroz ljudsku kulturu i prirodne resurse, vidimo kao veliku priliku za buduće blagostanje svih ljudi u Europi.

3. Zajedničke vrijednosti. Pozdravljamo zajedničke vrijednosti koje povezuju sve ljude Europe - demokraciju, jednakost, vladavinu prava, poštovanje ljudskih prava, duh suradnje. Impresionirani smo zajedničkim temama koje proizlaze iz kampanje Europskog ruralnog parlamenta diljem cijele Europe, od Atlantika do Crnog mora i od Skandinavije do Mediterana.

4. Kvaliteta života. Oni koji žive u ruralnoj Europi iznimno cijene kvalitetu života koju im nudi život izvan grada, poljoprivredna gospodarstva, sela i mali gradovi, obalna područja i otoci, planine i šume, s njihovim lokalnim kulturama, divljim vrstama, krajobrazima, zdravim okolišem i kulturnom baštinom.

5. Briga o uvjetima u ruralnim područjima. Međutim, izrazito smo zabrinuti za mnoge regije na koje utječe ograničenost ruralnih ekonomija, nedostatak prilika za zadovoljavajući i pravedno plaćeni rad, smanjivanje populacije zbog iseljavanja mladih ljudi, posljedične demografske nejednakosti, smanjen broj usluga, siromaštvo i društvena isključenost osoba u nepovoljnom položaju ili etničkih manjina te degradacija okoliša.

6. Potreba za djelovanjem. Snažno vjerujemo da se ovim izazovima moramo posvetiti, za dobrobit ne samo ruralnih zajednica, već i cijelog stanovništva Europe. Svi ovisimo o hrani, drvenj građi, tekstilnim vlaknima, energiji, vodi i mineralima koji se proizvode u ruralnim područjima. Poljoprivrednici, poduzeća i ostali ruralni dionici stvaraju zajedničko bogatstvo za Europu. Ruralna područja izrazito doprinose ublažavanju klimatskih promjena, rekreaciji, javnom zdravlju i društvenoj, gospodarskoj i duhovnoj dobrobiti.

7. Prava. **Potvrđujemo** pravo ruralnih područja i zajednica na punopravno priznanje od strane svih ljudi i institucija Europe, na kvalitetu života i životni standard izjednačen s onim urbanih populacija, kao i na punopravno sudjelovanje u političkim procesima. **Zahtijevamo** od vlada na svim razinama da podrže to pravo.

U svim aspektima politika i djelovanjima vezanima uz ruralne zajednice, žene i muškarci trebali bi imati jednaka prava.

8. Vizija. Naša vizija budućnosti ruralne Europe obuhvaća vitalne, inkluzivne i održive ruralne zajednice, koje podržavaju raznolika ruralna gospodarstva i učinkovito upravljanje kvalitetnim okolišem i kulturnom baštinom. **Vjerujemo** da ruralne zajednice, oblikovane prema toj viziji, mogu značajno dugoročno doprinijeti bogatoj, mirnoj, pravednoj i nepristranoj Europi, kao i održivom globalnom društvu.

9. Partnerstvo. Podržavanje naše vizije u svakoj državi zahtijeva osvježeno i pravično partnerstvo između ljudi i vlada. Mi, ruralni ljudi i organizacije, znamo da imamo odgovornost povesti i djelovati u svrhu naše zajedničke dobrobiti. **No isto tako s pravom zahtijevamo** da vlade na svim razinama, uključujući europske institucije, rade kako bi ovo ključno partnerstva postalo učinkovito.

10. Pregled stanja u ruralnim područjima. **Pozivamo** Europsku uniju na pokretanje sveobuhvatnog pregleda stanja u ruralnim područjima unutar Europske unije, postojećeg i mogućeg budućeg doprinosa ruralnih područja dobrobiti Unije. Izvještaj o ovome pregledu trebao bi se objaviti 2017., obilježivši 30 godina od objave izvještaja „Budućnost ruralnog društva“. Njegovi zaključci trebali bi se očitovati u pojačanoj usredotočenosti na ruralna područja u okviru svih odgovarajućih programa i fondova EU-a. Želimo iskoristiti daljnji proces Europskog ruralnog parlamenta za omogućavanje utjecaja ruralnih zajednica na pripremu politika za razdoblje nakon 2020.

Tražimo od Vijeća Europe da razmotri pokretanje pregleda stanja i potreba ruralnih područja u svim njihovim državama članicama.

11. Preokretanje silazne putanje. Na mnoge regije utječe „silazna putanja“ vitalnosti ruralnih zajednica. Gubitak populacije (osobito mladih ljudi) vodi do smanjenja održivosti ruralnih usluga i slabljenja lokalnih gospodarstava, što potiče daljnji gubitak populacije. **Pozivamo na** usklađene napore ruralnih dionika, svih relevantnih agencija i vlada u „preokretanju silazne putanje“, promicanjem ponosa na život u ruralnom prostoru, ranije nego nametati urbane norme, jačanjem ruralnih usluga, diverzifikacijom ruralnih gospodarstava i omogućavanjem mladima da ostanu ili se vrate u ruralna područja.

12. Mladi. Mnogi su mladi spremni ostanu ili se preseliti u ruralna područja te preuzeti odgovornosti poljoprivrednika, ruralnih poduzetnika ili građana za buduću dobrobit ruralnih gospodarstava i zajednica. Mladi ljudi trebaju privlačna radna mjesta, odgovarajuće ciljne obrazovne sustave i strukovno obrazovanje, pripravništva temeljena na lokalnim potrebama, pristup zemlji, stanovanju i kreditiranju, društvenim i kulturnim aktivnostima prilagođenima mladima, kao i posebnu podršku mladim poljoprivrednicima i poduzetnicima. **Pozivamo** vlade i civilno društvo da zadovolje te potrebe i omoguće mladima aktivno sudjelovanje u političkim procesima.

Podržavamo poziv na uspostavu posebnih Ruralnih parlamenata za mlade na nacionalnim razinama, kao i na europskoj razini.

13. Izbjegllice. Dolazak očajnih ljudi iz područja u kojima prevladavaju sukobi i nepogode, koji traže utočište i nove živote u Europi, razlog je za dodatno promišljanje i djelovanje u okviru naših mreža. Tražimo od vlada i drugih agencija da ubrzano rade na rješavanju uzroka krize, no istodobno **pozivamo na** izražavanje tople dobrodošlice, temeljene na ljudskoj solidarnosti. Vjerujemo da za mnoga ruralna područja, a posebno ona čija se populacija smanjuje, ova situacija predstavlja priliku za integraciju izbjeglica i ostalih pridošlica. Proces integracije mora uključivati neophodno stvaranje radnih mjesta, ulaganja u stambene kapacitete, usluge i infrastrukturu. Treba isticati uspješne primjere integracije.

14. Siromaštvo i isključenost. Prepoznajemo napredak ostvaren u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Europi. No, milijuni ljudi i dalje su pogođeni siromaštvom i različitim oblicima socijalne isključenosti. Socijalna i teritorijalna kohezija ključne su za našu viziju Europe. **Pozivamo** na kontinuirani napor u promicanju uključenosti i potpunog sudjelovanja u društvu. Od posebnog su interesa potrebe romskih zajednica u mnogim europskim zemljama koje su među najsiromašnijima i najisključenijima od svih ljudi na ruralnim prostorima Europe. Trebali bi biti priznati kao ljudi s jednakim pravom na odgovarajuća radna mjesta i obrazovanje za svoju djecu. Svi su ljudi daroviti i mogu ponuditi određene vještine.

15. Pristupi LEADER i CLLD. Snažno zagovaramo teritorijalni i integrirani pristup ruralnom razvoju, temeljen na partnerstvu, koji se gradi odozdo i u skladu s lokalitetom. Želimo vidjeti široku primjenu pristupa LEADER i njegovo daljnje širenje na Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (CLLD), unutar i izvan EU-a. Iskreno nas zabrinjava trenutni nedostatak istinski integriranog procesa regionalnog i ruralnog razvoja u mnogim zemljama. **Pozivamo** institucije i vlade unutar EU-a da ukažu povjerenje Lokalnim akcijskim grupama (LAG-ovima), da povećaju njihovo financiranje, da prilagode svoja pravila i procedure potrebama ruralnih zajednica, da osiguraju pravi integrirani pristup lokalnom razvoju te da koriste više različitih fondova. Ujedno pozivamo sve sektore u zemljama Zapadnoga Balkana i Crnog mora da uspostave temelje za međusektorsko partnerstvo za potrebe korištenja pristupa LEADER i CLLD.

16. Ruralne usluge i infrastruktura. Osnovne ruralne usluge, kao što su trgovine, poštanske usluge, škole, primarna zdravstvena skrb i javni prijevoz, kao i društvena infrastruktura, ključni su činitelji kvalitete života u ruralnim područjima. Jednako je važna odgovarajuća fizička infrastruktura - vodoopskrba, odvodnja, opskrba električnom energijom, zalihe energenata i transport. No, u mnogim ruralnim regijama, ruralne usluge nestaju ili su loše te je infrastruktura neodgovarajuća, što može doprinijeti začaranom krugu propadanja. **Pozivamo** vlade i pružatelje usluga da prepoznaju pravo stanovnika ruralnih područja na odgovarajuću infrastrukturu i razumni pristup svim temeljnim uslugama, te da omogućimo ruralnim zajednicama da donosu odluke i da poduzmu mjere kako bi osigurali usluge i infrastrukturu koja odgovaraju našim potrebama.

17. Širokopolasni pristup i mobilne komunikacije. Pristup telekomunikacijskim uslugama visokih kapaciteta postaje neizostavan dio društvenog, kulturnog i gospodarskog života svih stanovnika Europe, kao i u pogledu pružanja osnovnih usluga. Zbog njihovih udaljenosti i raspršene populacije, ruralna područja imaju posebne potrebe za učinkovitim telekomunikacijama. Međutim, mnoga ruralna područja središnje i istočne Europe kao i rubne regije EU-a trenutno su u izrazito nepovoljnom položaju zbog slabih telekomunikacijskih sustava. **Pozivamo** vlade, multinacionalne financijere i pružatelje telekomunikacijskih usluga da žurno rade na boljem širokopolasnom pristupu velike brzine i mobilnim uslugama za ruralne populacije, te da omoguće ruralnim zajednicama da same osiguraju ove usluge.

18. Lokalna i sub-regionalna gospodarstva. Ruralne regije Europe obuhvaćaju tisuće lokalnih i subregionalnih gospodarstava, mikro, malih i srednjih poduzeća, koja čine temelje života zajednica i značajno doprinose gospodarstvima europskih naroda. **Potvrđujemo** iznimnu važnost poboljšavanja vitalnosti i održivosti takvih lokalnih i subregionalnih gospodarstava diljem ruralne Europe. Načini na koje bi se to moglo provesti razlikuju se od mjesta do mjesta, no mogu obuhvaćati inicijative u različitim sektorima - poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo, proizvodnja energije, proizvodne djelatnosti uključujući i poduzeća s dodanom vrijednošću, lanci opskrbe, turističke i uslužne industrije te tvrtke koje se temelje na informacijskoj tehnologiji. Postoji mnogo prilika za društveno poduzetništvo. Od velike je važnosti pružanje raznolikih savjetodavnih usluga, kao i usluga kreditiranja i podrške u poslovanju, uz strukovno obrazovanje i osposobljavanje, posebno prilagođeno postojećim i potencijalnim poslovnim prilikama.

19. Male i obiteljske farme. Prepoznamo veliki doprinos koje komercijalne farme imaju na europsko gospodarstvo. Međutim, izrazito smo zabrinuti gubitkom radne snage na farmama, kao i za blagostanje više milijuna malih i obiteljskih farmi na području EU-a, kao i u jugoistočnoj Europi i Crnomorskoj regiji, te posebno na udaljenim područjima, planinama i otocima. Ove farme prehranjuju milijune obitelji, opskrbljuju lokalna tržišta hranom, spajaju tisuće zajednica i održavaju tradicionalni način života o kojem ovise zdravlje, krajolici, ekosustavi i kulturna baština. Mogle bi se održati uspostavom zadruga i društvenih poljoprivrednih poduzeća, zajedničkim djelovanjem dodajući vrijednost svojim proizvodima, stvarajući različite izvore svojih prihoda, osiguravajući raznolikost lokalnih gospodarstava te postepeno oblikujući veće zemljišne jedinice. **Pozivamo** vlade, donatore, organizacije civilnog društva i ruralne zajednice da prepoznaju i podrže obiteljska poljoprivredna gospodarstva kao održivi europski model.

20. Mali gradovi. Mali gradovi, kojih u Europi ima na tisuće, od ključne su važnosti kao društveni, gospodarski i kulturni centri ruralnih zajednica. Predstavljaju centre komercijalnih djelatnosti, javnih i društvenih usluga, srednjih škola i zdravstvene skrbi; dok ujedno nude značajne prilike za turizam te zajednički značajno doprinose regionalnim i nacionalnim gospodarstvima. Međutim, nisu priznati kao jedna od glavnih ciljanih skupina nacionalnih ni europskih politika i programa te se na njih često gleda kao na niti ruralne niti urbane. **Zalažemo se** za jedinstvenu politiku Europske unije usredotočenu na male gradove, kojom bi se prepoznao sav njihov važni doprinos društvenim i gospodarskim strukturama ruralnih regija i njihova važnost; te za veću usredotočenost na potrebe malih gradova u nacionalnim politikama.

Pozivamo na povećanu suradnju između zajednica, organizacija i vlada u ruralnim i urbanim područjima, kako bi u potpunosti stekli prednosti društvenih, kulturnih i gospodarskih poveznica koje može osigurati takva suradnja; kao i na nesmetanu razmjenu ideja i dobre prakse između dionika uključenih u pitanja vezana uz ruralna i urbana područja.

21. Klimatske promjene i prirodni resursi. U očekivanju Konferencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, **ukazujemo** na ključnu ulogu koju ruralna područja Europe mogu igrati u borbi protiv klimatskih promjena i u pogledu održivosti okolišnih resursa; ujedno priznajemo potrebu pružanja podrške ruralnim područjima kako bi se prilagodili klimatskim promjenama. Preko 40 posto zemljišne površine Europe prekriveno je šumama, koje prikupljaju i sekvstriraju ugljik, što značajno doprinosi obnovljivim resursima u pogledu sirovina i energije. Ruralna područja imaju dobre preduvjete za zadovoljavanje potražnje za obnovljivim izvorima energije kao što su vjetar, voda, plima i oseka, geotermalni izvori i drveno gorivo, poštujući netaknutu prirodu, zemljani i vodeni okoliš te predstavljajući izravni doprinos i mogućnost zapošljavanja u ruralnim zajednicama. **Pozivamo na** povećano korištenje pristupa agrošumarstva, agroekologije i bioekonomije. Ujedno **pozivamo na** uzimanje u obzir uvjeta koje stvaraju klimatske promjene kod definiranja regija u nepovoljnom položaju pri procjenjivanju dodjele financijskih potpora.

22. Zapadni Balkan i Jugoistočna Europa. Na ruralne zajednice i gospodarstva zemalja Zapadnog Balkana i Jugoistočne Europe utječe politička nestabilnost u regiji. Proces pristupanja EU-u privremeno je zaustavljen. To usporava proces političke reforme. Ruralni razvoj nisko je na popisu prioriteta vlada. **Pozivamo** EU da oživi proces pristupanja u ovoj regiji, uključujući i znatno učinkovitiju podršku procesima ruralnog razvoja.

23. Vodstvo u ruralnom razvoju. Priznajemo važnu ulogu vodstva na svim razinama i između svih razina. Prepoznamo da je glavna odgovornost za utvrđivanje potreba i pronalaženje rješenja na nama, aktivnim ruralnim dionicima. Međutim, vodstvo u ruralnom razvoju uključuje zajedničko djelovanje lokalnih, regionalnih, nacionalnih i europskih razina te je obilježeno predanošću, komunikacijom, suradnjom i izgradnjom povjerenja. **Pozivamo** civilno društvo, vlade i privatni sektor da surađuju kao partneri kako bi ponudili izgradnju kapaciteta, resursa i podršku za očuvanje okoline koja potiče inovativno, održivo i odgovorno vodstvo, nadahnjujući i potičući na uključivanje buduće vođe.

24. Mreže civilnoga društva. Europske i nacionalne mreže koje su vodile ovu kampanju Europskog ruralnog parlamenta ukorijenjene su u lokalnom djelovanju i participativnoj demokraciji. Njihovo članstvo uključuje tisuće akcijskih grupa, lokalnih udruženja, zadruga i ostalih struktura koje osiguravaju osnovnim uslugama i promiču suradnju ruralnih dionika. **Pozivamo** vlade i europske institucije da poštuju neovisnost OCD-a i njihovih mreža te da podupiru njihove aktivnosti.

25. Partnerstvo između civilnoga društva i vlada. Vjerujemo da učinkoviti ruralni razvoj zahtijeva otvoreno i inovativno partnerstvo između ljudi i vlada, ravnopravno, rame uz rame. **Pozivamo** ruralne dionike da surađuju s vladama u pozitivnom duhu; a vlade, međunarodne institucije i odgovarajuće agencije da uspostave smislene sustave savjetovanja i zajedničkog donošenja odluka, kako bi ruralnim dionicima omogućile sudjelovanje u osmišljavanju i provedbi politika te postavile snažan temelj za plodno partnerstvo između ruralnih dionika i vlada na svim razinama.

26. Podržavajuća klima. **Pozivamo** vlade da s ruralnim zajednicama surađuju s povjerenjem i u duhu otvorenog partnerstva, prepoznajući njihovo pravo na samoodređenje te da osiguraju podržavajuću klimu u pogledu zakonskih odredbi, upravljanja i financiranja. Takva podržavajuća klima trebala bi uključivati potpunu predanost demokraciji i vladavini prava; usklađenost između različitih pogleda i zemljopisnih razina politika u cijelom području djelovanja vlade u pogledu ruralnih područja; provjeru usklađenosti svih odgovarajućih politika i programa s potrebama ruralnih prostora; pojednostavljeni dizajn te prilagodljivu uporabu zakonodavnih, fiskalnih i financijskih sustava kako bi se potaknula inicijativa pojedinaca, mikro, malih i srednjih poduzeća, društvenih poduzeća, zadruga i drugih; te poštivanje prava ruralnih zajednica pri sastavljanju međunarodnih zakona i ugovora.

27. Obrazovanje. U svijetu koji se mijenja, ljudi posvuda trebaju neprestano poboljšavati svoju sposobnost prilagodbe i pronalaziti inovativne pristupe društvenim i gospodarskim aktivnostima. Iz tog razloga, obrazovanje i cjeloživotno učenje - koje započinje u ranom djetinjstvu - zauzima ključno mjesto u omogućavanju neometanog razvoja ruralnih zajednica, uz neophodnu suradnju i umrežavanje te njihovo potpuno sudjelovanje u razvojnim procesima. Osobito su važni u omogućavanju mladima kako bi prepoznavali prilike za bogat i održiv život na selu, te kako bi neprestano obnavljali postojeće i stjecali nove potrebne vještine i sudjelovali u ulozi građana. Potičemo nadležna tijela u području obrazovanja da ruralnim zajednicama osiguraju učinkovit pristup obrazovnim uslugama, uključujući učenje na daljinu i strukovno obrazovanje prilagođeno stvarnosti života u ruralnom području.

28. Međunarodna razmjena. Vjerujemo da radu na postizanju održivog ruralnog razvoja diljem šire Europe može uvelike pomoći i ubrzati ga razmjena dobre prakse među ruralnim dionicima i vladama u svim europskim zemljama i mnogo šire. Istok i zapad mogu jednako doprinijeti i imati koristi od takvih razmjena. **Pozivamo** na istinski pan-europski pristup programima razmjene, kroz sudjelovanje vlada, OCD-a, multinacionalnih donatora i ostalih dionika unutar i izvan EU-a. Vodeći doprinos ovome procesu trebala bi dati Europska mreža za ruralni razvoj i Nacionalne ruralne mreže koje financira EU u svim državama članicama EU-a.

29. Zastupanje i djelovanje. **Tražimo od** Europskih mreža OCD-a koje su zajednički pokrenule drugi Europski ruralni parlament da povedu program zagovaranja i djelovanja temeljen na ovome Manifestu, usko surađujući sa svojim nacionalnim članovima i svim zainteresiranim partnerima.

30. Naša prisega. **Obvezujemo se** na kontinuiranu predanost ostvarenju vizije i aktivnostima istaknutima u ovome Manifestu. Vjerujemo da ruralne zajednice, vlade i multinacionalne institucije zajedničkim radom mogu ostvariti preporod ruralnih regija i Europe. S tim uvjerenjem, izjavljujemo **CIJELA će Europa živjeti!**

Pojašnjenje

Kampanju *Europski ruralni parlament 2015.* su pokrenule tri pan-europske nevladine organizacije: ERCA - Savez europskih ruralnih zajednica, PREPARE - Partnerstvo za ruralnu Europu i ELARD - Europska udruga LEADER za ruralni razvoj.

Kampanja je obuhvatila nacionalne kampanje čija je u svrha bila prikupljanje ideja ruralnih zajednica u 36 europskih zemalja; organiziranje nacionalnih konferencija ili Ruralnih Parlamenta u mnogima od tih zemalja; te trodnevni Europski ruralni parlament, na kojemu su sudjelovali ruralni dionici iz 40 zemalja, zajedno s predstavnicima Vlada i međunarodnih institucija. Manifest će formirati osnovu za nastavak kampanje tri suorganizirajuća tijela i njihovih nacionalnih partnera.

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

